

- screening of foreign direct investments into the Union. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>.
7. Prozorro. About. Available at: <https://prozorro.gov.ua/en/about>.
8. DREAM. Public Investment Management System / About DREAM. Available at: <https://dream.gov.ua/aboutEBRD>.
9. (2024). Ukraine Recovery and Reconstruction Guarantee Facility (URGF). Available at: <https://www.ebrd.com/home/work-with-us/projects/psd/54849.html>.
10. (2024). MIGA. MIGA expands insurance support to Ukraine. Available at: <https://www.miga.org/press-release/miga-expands-insurance-support-ukraine>.
11. UkraineInvest. Official investment promotion office of Ukraine. Available at: <https://ukraineinvest.gov.ua/en/>.
12. OECD. Energy Investment Policy Review of Ukraine. OECD Publishing. Paris. France. Available at: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-energy-investment-policy-review-of-ukraine_6e6e58c6-en.html.
- DOI: <https://doi.org/10.1787/6e6e58c6-en>.

Abstract.

Mytsenko I., Derevianko D. Modern mechanisms of attracting foreign investments as the basis of Ukraine's economic security.

The article examines modern mechanisms for attracting foreign investment in the context of ensuring Ukraine's economic security under wartime and post-war transformations. It is substantiated that foreign investment serves not only as a source of financial resources but also as a key driver of structural modernization, technological upgrading, productivity growth, and integration into global value chains. The dynamics of foreign direct investment (FDI) in Ukraine during 2010–2024 are analyzed, revealing high volatility, cyclical fluctuations, and strong dependence on macroeconomic and security-related risks. It is found that the sharp decline in investment inflows in 2022, followed by a partial recovery in subsequent years, indicates the instability of the investment environment. Special attention is paid to the quality of investment flows. It is identified that a significant share of round tripping investments substantially reduces the effectiveness of investment policy, limits the actual inflow of foreign capital, and distorts the investment structure. The study systematizes modern mechanisms for attracting investment, including financial, institutional, legal, incentive-based, digital, and risk-mitigation instruments. It is argued that in a wartime economy, risk mitigation tools such as war risk insurance, international guarantee schemes, and blended finance-play a crucial role in restoring investment activity. The impact of foreign investment on key components of economic security, including macroeconomic stability, technological independence, energy security, and resilience of strategic sectors, is assessed. Major institutional barriers to investment attraction include security risks, a weak legal framework, and regulatory complexity. The study substantiates the need for an integrated investment policy that combines investment incentives with risk-management mechanisms to ensure national economic security.

Keywords: foreign investment, economic security, foreign direct investment, round tripping, investment policy, risk mitigation, war risks, digitalization, institutional environment, post-war recovery.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2025 р.

Бібліографічний опис статті:

Миценко І.М., Дерев'янюк Д.С. Сучасні механізми залучення іноземних інвестицій як основа економічної безпеки України. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2025. № 5. С. 139-143.

Mytsenko I., Derevianko D. Modern mechanisms of attracting foreign investments as the basis of Ukraine's economic security. Actual problems of innovative economy and law. 2025. No. 5. pp. 139-143.

УДК: 339.7:336.71:338.246.2; JEL classification: F36, G21, H12, O16

<https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-5-33>

АЛЕКСЄЄВ Ігор Валентинович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка», <https://orcid.org/0000-0001-6618-3100>
КИРИЛЮК Руслан Ростиславович, Аспірант кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка», <https://orcid.org/0009-0006-5690-5011>

МІЖНАРОДНЕ БАНКІВСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНИ

Алексєєв І.В., Кирилюк Р.Р. Міжнародне банківське співробітництво як чинник економічної реконструкції та фінансової стійкості України.

У статті досліджено міжнародне банківське співробітництво як системний чинник забезпечення фінансової стійкості та економічної реконструкції України в умовах повномасштабної війни. Актуальність дослідження зумовлена безпрецедентними потребами у фінансуванні відновлення, що формують необхідність ефективного залучення зовнішніх фінансових ресурсів та їх трансформації у внутрішні інвестиційні потоки. Метою статті є теоретико-аналітичне обґрунтування ролі міжнародного банківського співробітництва у забезпеченні макрофінансової стабільності та формуванні ресурсної бази реконструкції економіки України. У дослідженні застосовано інституційний, системний та аналітичний підходи, що дозволило розкрити багаторівневу структуру міжнародного банківського співробітництва, яка включає макрофінансовий, банківсько-посередницький та інвестиційно-гарантійний рівні. Обґрунтовано, що ключовими інструментами такого співробітництва виступають програми міжнародних фінансових організацій, портфельний ризик-шерінг, кредитні лінії, торговельно-фінансування, гарантійні механізми, інструменти змішаного фінансування та страхування воєнних ризиків. Доведено, що міжнародна фінансова підтримка має комплексний вплив на макрофінансову стабільність, зокрема через зростання міжнародних резервів, зниження інфляційного тиску, стабілізацію валютного ринку, підтримку ліквідності банківської системи та активізацію кредитування. Визначено, що банківський сектор відіграє ключову роль у трансформації міжнародних ресурсів у фінансування реального сектору економіки та реалізації проєктів реконструкції. Водночас встановлено, що ефективність міжнародного банківського співробітництва обмежується воєнними ризиками, недостатнім розвитком інструментів де-ризикунгу та інституційними обмеженнями банківської системи. На основі проведеного аналізу сформульовано висновки щодо необхідності подальшого розвитку гарантійних і страхових механізмів, підвищення інституційної спроможності банків та вдосконалення механізмів трансформації міжнародної фінансової допомоги у довгострокові інвестиції.

Ключові слова: міжнародне банківське співробітництво; фінансова стійкість; економічна реконструкція; банківська система; міжнародні фінансові організації; гарантії; ризик-шерінг; торговельно-фінансування; воєнні ризики.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасні умови функціонування економіки України визначаються безпрецедентними викликами, пов'язаними з повномасштабною війною, що суттєво трансформує як макрофінансову архітектуру держави, так і роль банківської системи у забезпеченні економічної стійкості та відновлення. За оцінками міжнародних інституцій, потреби у відновленні та реконструкції України перевищують сотні мільярдів доларів США, що об'єктивно формує необхідність залучення масштабних зовнішніх фінансових ресурсів та активізації механізмів міжнародного фінансового співробітництва.

У таких умовах банківська система виконує не лише традиційні функції фінансового посередництва, а й набуває стратегічного значення як ключовий канал трансформації міжнародної фінансової допомоги у кредитні та інвестиційні ресурси реального сектору економіки. Особливої ваги набуває міжнародне банківське співробітництво, яке реалізується через інструменти міжнародних фінансових організацій, гарантійні та страхові механізми, програми ризик-шерінгу, торгового фінансування та інституційну підтримку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність дослідження зумовлена тим, що традиційні підходи до післявоєнного відновлення

трансформуються у модель «відновлення в умовах війни», де ключову роль відіграють інструменти зниження ризиків (de-risking) та мобілізації приватного капіталу. У цьому контексті міжнародне банківське співробітництво виступає системоутворюючим фактором забезпечення фінансової стійкості, макроекономічної стабільності та формування інвестиційної бази реконструкції.

Проблематика міжнародного банківського співробітництва, фінансової стійкості та післявоєнного відновлення економік активно досліджується як у зарубіжній, так і у вітчизняній науковій літературі.

У працях міжнародних організацій, зокрема Світового банку, МВФ та ЄБРР, обґрунтовується визначальна роль зовнішнього фінансування у забезпеченні макрофінансової стабільності країн, що перебувають у стані конфлікту. Зокрема, у рамках підходу RDNA (Recovery and Reconstruction Needs Assessment) визначаються масштаби втрат, пріоритети відновлення та необхідні обсяги фінансових ресурсів [1].

Дослідження МВФ акцентують увагу на значенні програм макрофінансової підтримки (EFF) як інституційних «якорів», що забезпечують стабільність платіжного балансу, боргову стійкість і довіру інвесторів. У роботах Світового банку (проект PEACE) доведено, що бюджетна підтримка є критичною для збереження функціонування державних інститутів у кризових умовах [2;3].

ЄБРР та ЄІБ у своїх аналітичних матеріалах підкреслюють важливість інструментів ризик-шерінгу, гарантій та торгового фінансування як механізмів мобілізації приватного капіталу. Окремий напрям досліджень стосується воєнного страхування та механізмів перестрахування, які забезпечують «фінансову страхованість» інвестицій у високоризикових середовищах [4].

У наукових працях зарубіжних авторів (J. Stiglitz [5], D. Rodrik [6]) обґрунтовується теза про необхідність поєднання державного та приватного фінансування у процесах реконструкції, а також про важливість інституційної якості та управління ризиками.

В українській науковій літературі значну увагу приділено проблемам фінансової стійкості банківської системи, трансформації фінансових інститутів у воєнний період та ролі міжнародної допомоги.

Зокрема, у працях українських економістів О. Дзюблюк [7], І. Лук'яненко [8], досліджуються питання макрофінансової стабільності, банківського регулювання та інтеграції України у глобальний фінансовий простір. Значна частина досліджень присвячена аналізу кредитного ринку, проблемних активів (NPL) та ролі держави у стабілізації банківської системи.

Окремий напрям формують дослідження впливу міжнародних фінансових організацій на економічний розвиток України. Вітчизняні автори підкреслюють, що міжнародне фінансове співробітництво не лише забезпечує ресурсну підтримку, а й сприяє інституційним реформам, підвищенню прозорості та ефективності фінансової системи.

Водночас, попри значну кількість досліджень, питання комплексного аналізу міжнародного банківського співробітництва як системного механізму фінансування реконструкції в умовах війни залишаються недостатньо розробленими, що зумовлює наукову новизну даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретико-аналітичне обґрунтування ролі міжнародного банківського співробітництва як ключового чинника забезпечення фінансової стійкості та економічної реконструкції України в умовах воєнних викликів, а також ідентифікація найбільш ефективних інструментів і механізмів такої співпраці. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: проаналізувати сучасний стан та

макрофінансові передумови розвитку банківської системи України в умовах війни, дослідити сутність та структуру міжнародного банківського співробітництва як багаторівневої системи взаємодії фінансових інституцій, систематизувати основні інструменти міжнародного фінансового впливу (програми МФО, гарантії, ризик-шерінг, торгове фінансування, страхування воєнних ризиків), оцінити вплив міжнародної фінансової підтримки на макрофінансову стабільність (резерви, інфляція, ліквідність, кредитування).

Виклад основного матеріалу дослідження. Функціонування банківської системи України у 2022–2024 рр. відбувається в умовах глибоких структурних трансформацій, спричинених повномасштабною війною, що суттєво змінила макрофінансові параметри економіки та роль фінансових інститутів. У цих умовах ключовим завданням банківського сектору стало забезпечення безперервності фінансових потоків, підтримка платіжної інфраструктури та збереження довіри до фінансової системи.

Одним із ключових індикаторів макрофінансової стійкості є динаміка міжнародних резервів. Упродовж 2023–2024 рр. вони демонструють стійку тенденцію до зростання, що значною мірою зумовлено системною міжнародною фінансовою підтримкою. Зокрема, обсяг резервів зріс із близько 28,5 млрд дол. США на початку 2023 р. до понад 57 млрд дол. США на кінець 2024 р., що є історичним максимумом. Така динаміка свідчить про підвищення зовнішньої ліквідності та здатності економіки протистояти валютним шокам.

Паралельно з цим відбувається стабілізація інфляційних процесів. У 2024 р. інфляція сповільнилася до одностороннього значення, що дозволило Національному банку України перейти до пом'якшення монетарної політики та зниження облікової ставки. Це створює передумови для поступового відновлення кредитування економіки та активізації інвестиційних процесів.

Важливою характеристикою банківської системи є стан її активів. За даними огляду банківського сектору, частка непрацюючих кредитів (NPL) у 2024 р. знизилася до близько 25%, що є найнижчим показником за останнє десятиліття. Зменшення проблемних активів відображає як ефект реструктуризацій, так і поступове відновлення платоспроможності позичальників.

Кредитна активність банків також демонструє позитивну динаміку. У 2024 р. обсяги кредитування бізнесу та населення зростали двозначними темпами, що свідчить про поступове відновлення фінансового посередництва навіть в умовах високої невизначеності. Водночас кредитування залишається значною мірою залежним від державних програм підтримки та міжнародних гарантійних механізмів.

Суттєвим фактором стабільності є зростання депозитної бази. Довіра населення до банківської системи підтримується, зокрема, завдяки запровадженню повного гарантування вкладів у період воєнного стану. Це дозволило уникнути масового відпливу депозитів та забезпечити стабільність ресурсної бази банків [9].

Таким чином, сучасний стан банківської системи України характеризується поєднанням стабілізаційних тенденцій та структурних викликів. З одного боку, спостерігається зростання резервів, зниження інфляції, покращення якості активів і відновлення кредитування. З іншого – зберігаються високі ризики, пов'язані з воєнними діями, енергетичною нестабільністю та фіскальними дисбалансами. У цих умовах ключовим фактором підтримки фінансової стійкості виступає міжнародне фінансове співробітництво.

Міжнародне банківське співробітництво в умовах воєнної економіки України набуває системного характеру та трансформується у складну багаторівневу модель взаємодії між державою, банківським сектором і міжнародними фінансовими інституціями.

У широкому розумінні міжнародне банківське співробітництво можна визначити як сукупність фінансових, інституційних та організаційних механізмів взаємодії між національного та банківською системою та міжнародними фінансовими організаціями, спрямованих на забезпечення макрофінансової стабільності, підтримку ліквідності та фінансування економічного розвитку.

На основі узагальнення сучасних практик доцільно виділити три взаємопов'язані рівні (конттури) міжнародного банківського співробітництва.

Перший рівень – макрофінансовий (програмний). Цей рівень охоплює співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями, такими як МВФ та Світовий банк, що забезпечують бюджетну підтримку та макрофінансову стабілізацію. Програми МВФ виступають своєрідними «якорями довіри», формуючи передбачувану макроекономічну політику та знижуючи ризики для міжнародних інвесторів [10]. Світовий банк, у свою чергу, забезпечує фінансування державних видатків через механізми бюджетної підтримки, що дозволяє підтримувати функціонування соціальної сфери та державного управління навіть у кризових умовах [11].

Другий рівень – банківсько-посередницький. На цьому рівні міжнародні фінансові інституції взаємодіють безпосередньо з українськими банками, надаючи їм фінансові ресурси та інструменти управління ризиками. До ключових інструментів належать:

- портфельний ризик-шерінг;
- кредитні лінії;
- торгове фінансування;
- гарантії для кредитування бізнесу.

ЄБРР відіграє провідну роль у реалізації таких інструментів, забезпечуючи значні обсяги фінансування через банки-партнери. Це дозволяє масштабувати кредитування малого і середнього бізнесу, що є критично важливим для економічного відновлення.

Третій рівень – інвестиційно-гарантійний (де-рискінг). Цей рівень спрямований на зниження ризиків для приватних інвесторів і банків. Він включає:

- гарантійні механізми [12];
- інструменти змішаного фінансування (blended finance);
- страхування воєнних ризиків.

Особливого значення набувають механізми воєнного страхування, які дозволяють відновити інвестиційну активність навіть у зоні підвищеного ризику. Без таких інструментів приватний капітал залишається обмеженим у можливостях входу в економіку країни.

Узагальнюючи, міжнародне банківське співробітництво виконує не лише функцію залучення фінансових ресурсів, а й трансформує ризиковий профіль економіки, підвищує довіру до фінансової системи та створює передумови для довгострокового кредитування.

Таким чином, його структура є багаторівневою та включає макрофінансові, банківсько-посередницькі та інвестиційно-гарантійні компоненти, що взаємодіють між собою та формують цілісну систему фінансової підтримки економіки України.

У сучасних умовах міжнародне банківське співробітництво реалізується не як окремі епізодичні програми

підтримки, а як цілісна система багатоканального фінансового впливу на банківський сектор і через нього - на економіку України загалом. Його інструментальна архітектура поєднує механізми макрофінансової стабілізації, кредитного стимулювання, інвестиційного де-рискінгу та забезпечення зовнішньоторговельної безперервності. Саме така багаторівнева комбінація інструментів дає змогу адаптувати банківську систему до умов воєнної економіки та одночасно формувати основу для реконструкційного кредитування.

Узагальнення наданих матеріалів дає підстави виділити п'ять ключових груп інструментів міжнародного фінансового впливу.

По-перше, це програмні макрофінансові інструменти, насамперед програми МВФ, бюджетна підтримка Світового банку та пов'язані з ними механізми фінансової умовності. Їхня основна функція полягає у формуванні зовнішнього фінансового «якоря», який підтримує платіжний баланс, міжнародні резерви, керуваність інфляційних процесів і довіру до макроекономічної політики. Без цього рівня підтримки інші інструменти, зокрема кредитні чи інвестиційні - були б значно менш ефективними, оскільки діяли б в умовах надмірної макрофінансової нестабільності.

По-друге, вагому роль відіграють інструменти безпосередньої підтримки банківського кредитування, серед яких особливе місце посідають механізми портфельного ризик-шерінгу, часткові кредитні гарантії, спеціалізовані кредитні лінії та програми підтримки МСП.

По-третє, важливим складником є інструменти торгового фінансування, які спрямовані на підтримку експортно-імпорتنих операцій, підтвердження акредитивів, банківських гарантій та фінансування постачань критично важливих товарів.

По-четверте, посилюється роль гарантійних та інвестиційно-страхових інструментів, призначених для зниження воєнних, політичних та комерційних ризиків. До них належать гарантії ЄІВ, механізми MIGA, blended finance та продукти воєнного страхування/перестрахування. Саме ця група інструментів є визначальною для перетворення високоризикового середовища на середовище, яке хоча б частково підлягає фінансуванню.

По-п'яте, окрему групу становлять інституційно-регуляторні інструменти, які супроводжують міжнародне фінансове співробітництво. Йдеться про технічну допомогу, посилення систем управління ризиками, адаптацію до міжнародних стандартів комплаєнсу, ESG-вимог, прозорості, аудиту та моніторингу.

З огляду на це, міжнародний фінансовий вплив на банківську систему України доцільно розглядати не як окремі потіки ресурсів, а як систему взаємодоповнюючих фінансових і регуляторних інструментів, у якій кожен елемент підсилює інший. Програма підтримка стабілізує макросередовище; гарантії та ризик-шерінг роблять можливим кредитування; торгове фінансування забезпечує безперервність зовнішньоекономічної діяльності; страхові механізми знижують бар'єри для інвестицій; а технічна допомога підвищує інституційну спроможність банківського сектору (табл. 1).

Таблиця 1

Основні інструменти міжнародного фінансового впливу на банківську систему України

Група інструментів	Економічна сутність	Основний канал впливу на банківську систему
Макрофінансові програми	Бюджетна підтримка, програми стабілізації, зовнішнє фінансування	Підтримка резервів, ліквідності, стабільності валютного ринку та довіри до фінансової системи
Портфельний ризик-шерінг	Часткове покриття кредитного ризику за новими портфелями кредитів	Зниження ризикового навантаження на банки, стимулювання кредитування бізнесу
Кредитні лінії	Надання довгострокового та цільового ресурсу банкам	Підвищення ресурсної спроможності банків для фінансування інвестиційних і муніципальних проєктів
Торгове фінансування	Підтвердження акредитивів, гарантій, підтримка експортно-імпорتنих операцій	Підтримка зовнішньої торгівлі та безперервності міжнародних розрахунків
Гарантійні механізми	Часткове покриття політичних, кредитних та інвестиційних ризиків	Підвищення кредитоспроможності проєктів і зменшення втрат банків
Воєнне страхування і перестрахування	Покриття воєнних ризиків активів, транспорту, логістики, інвестицій	Зниження бар'єрів для кредитування та інвестицій у високоризиковому середовищі

Змішане фінансування (blended finance)	Посадження грантового, гарантійного та кредитного фінансування	Зменшення вартості капіталу та підвищення інвестиційної привабливості проєктів
Технічна допомога та регуляторна підтримка	Консалтинг, посилення інституційної спроможності, впровадження стандартів	Поліпшення управління ризиками, комплаєнсу, прозорості, якості банківського менеджменту

Джерело: узагальнено автором за результатами власних досліджень

В свою чергу вплив міжнародної фінансової підтримки на макрофінансову стабільність України доцільно оцінювати через систему взаємопов'язаних індикаторів: міжнародні резерви, інфляцію, валютну стабільність, ліквідність банків, депозитну динаміку та відновлення кредитування. Саме через ці параметри проявляється реальний ефект міжнародного банківського співробітництва як чинника фінансової стійкості в умовах війни.

Насамперед слід відзначити визначальний вплив міжнародного фінансування на зростання міжнародних резервів України. У досліджуваній період резерви зросли більш ніж удвічі, що стало результатом систематичних надходжень зовнішньої допомоги через урядові та міжнародні фінансові канали. З макроекономічної точки зору це означає посилення здатності держави покривати імпортні потреби, обслуговувати зовнішні зобов'язання та згладжувати дисбаланси валютного ринку. Для банківської системи це має принципове значення, оскільки стабільний валютний ринок знижує ризики переоцінки активів, втрати довіри до гривні та девальваційних очікувань.

Окремого значення набуває вплив міжнародної підтримки на якість банківських активів. Зниження частки проблемних кредитів у банківській системі у 2025 р. відображає не лише внутрішні заходи банків і регулятора, а й ширший ефект стабілізації економічного середовища, у якому позичальники отримують кращі умови для обслуговування боргу, а банки - можливість проводити реструктуризації, не втрачаючи системної стійкості.

Таким чином, міжнародна фінансова підтримка має комбінований макрофінансовий ефект. Вона одночасно зміцнює зовнішню ліквідність, знижує інфляційні ризики, стабілізує валютний ринок, підтримує ресурсну базу банків та стимулює кредитну активність. Саме ця багатовекторність впливу дозволяє розглядати міжнародне банківське співробітництво не як допоміжний інструмент, а як одну з базових передумов збереження фінансової стійкості України у воєнний період.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті дослідження встановлено, що міжнародне банківське співробітництво в умовах воєнної економіки України виконує ключову роль у забезпеченні макрофінансової стабільності та формуванні фінансової основи економічної реконструкції. Доведено, що зовнішня фінансова підтримка сприяє зростанню міжнародних резервів, стабілізації валютного ринку та зниженню інфляційного тиску, що створює передумови для відновлення кредитної активності банківського сектору.

Обґрунтовано, що міжнародне банківське співробітництво має багаторівневу структуру, яка охоплює макрофінансові програми, інструменти підтримки банківського кредитування та механізми де-рискінгу інвестицій. Їх комплексне використання забезпечує трансформацію ризикового середовища, підвищення стійкості банківської системи та розширення фінансування реального сектору економіки. Встановлено, що банківська система виступає ключовим каналом трансформації міжнародних ресурсів у кредитні та інвестиційні потоки, спрямовані на відновлення економіки.

Водночас визначено, що ефективність міжнародного банківського співробітництва обмежується воєнними ризиками, недостатнім розвитком інструментів страхування та гарантування, а також інституційними обмеженнями банківської системи та недостатньою підготовкою інвестиційних проєктів.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на кількісну оцінку ефективності інструментів міжнародного банківського співробітництва, розроблення методик аналізу механізмів де-рискінгу, дослідження трансформації банківських бізнес-моделей у контексті фінансування реконструкції, а також на вивчення можливостей інтеграції міжнародного фінансування у регіональну стратегію розвитку та впровадження цифрових інструментів підвищення прозорості й ефективності фінансових потоків.

Література.

1. World Bank Group, Government of Ukraine, European Commission, United Nations. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment 3 (RDNA3) 2024. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a.pdf>.
2. International Monetary Fund. Ukraine: Fifth Review under the Extended Arrangement under the Extended Fund Facility, Requests for Waivers of Applicability of Performance Criteria, Modification of Performance Criterion, Rephasing of Access, and Financing Assurances Review. *IMF Staff Country Reports*. 2024. Issue 314. URL: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2024/314/article-A001-en.xml>.
3. Національний банк України. Огляд банківського сектору. Київ: НБУ, 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2024-11.pdf.
4. European Bank for Reconstruction and Development. EBRD and Aon launch an innovative war-risk insurance facility for Ukraine. 2024. URL: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2024/ebrd-and-aon-launch-innovative-war-risk-insurance-facility-for-u.html>.
5. Stiglitz J.E. Globalization and Its Discontents. New York: W. W. Norton & Company, 2002.
6. Rodrik D. Economics Rules: The Rights and Wrongs of the Dismal Science. New York: W. W. Norton & Company, 2015. URL: <https://drodrik.scholars.harvard.edu/publications/economics-rules-the-rights-and-wrongs-dismal-science>.
7. Дзюблюк О.В. Банківська система України: становлення і розвиток в умовах глобалізації економічних процесів: монографія. Тернопіль: Вектор, 2012. 462 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/510/1/BSU-SRVUG-Dzubluk-mon.pdf>.
8. Лук'яненко І.Г., Фарина О.І. Макрофінансова стабільність: моделі та методи оцінки: монографія. Київ: НаУКМА, 2016. 185 с.
9. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України № 2180-IX від 01.04.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2180-20>.
10. International Monetary Fund. IMF and Ukrainian Authorities Reach Staff Level Agreement on the Sixth Review of the Extended Fund Facility (EFF) Arrangement. 2024. URL: <https://www.imf.org/en/news/articles/2024/11/19/pr24425-ukraine-6th-review-sla>.
11. World Bank. Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine. 2024. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099126102292422040>.
12. MIGA. MIGA expands insurance support to Ukraine. 2024. URL: <https://www.miga.org/press-release/miga-expands-insurance-support-ukraine>.

References.

1. (2024). World Bank Group, Government of Ukraine, European Commission, United Nations. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment 3 (RDNA3). Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a.pdf>.
2. (2024). «International Monetary Fund. Ukraine: Fifth Review under the Extended Arrangement under the Extended Fund Facility, Requests for Waivers of Applicability of Performance Criteria, Modification of Performance Criterion, Rephasing of Access, and Financing Assurances Review». *IMF Staff Country Reports*. Issue 314. Available at: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/002/2024/314/article-A001-en.xml>.
3. (2024). National nyj bank Ukrainy. Ohliad bankiv'skoho sektoru. [National Bank of Ukraine. Banking Sector Review]. NBU. Kyiv. Ukraine. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2024-11.pdf.

4. (2024). European Bank for Reconstruction and Development. EBRD and Aon launch innovative war risk insurance facility for Ukraine. Available at: <https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2024/ebrd-and-aon-launch-innovative-war-risk-insurance-facility-for-u.html>.
5. Stiglitz, J.E. (2002). *Globalization and Its Discontents*. W. W. Norton & Company. New York. USA.
6. Rodrik, D. (2015). *Economics Rules: The Rights and Wrongs of the Dismal Science*. W. W. Norton & Company. New York. USA. Available at: <https://drodrik.scholars.harvard.edu/publications/economics-rules-the-rights-and-wrongs-dismal-science>.
7. Dziubliuk, O.V. (2012). *Bankiv's'ka systema Ukrainy: stanovlennia i rozvytok v umovakh hlobalizatsii ekonomichnykh protsesiv*. [The Banking System of Ukraine: Formation and Development in the Context of Globalization of Economic Processes]. Vektor. Ternopil'. Ukraine. Available at: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/510/1/BSU-SRVUG-Dzubluk-mon.pdf>.
8. Luk'ianenko, I.H., Faryna, O.I. (2016). *Makrofinansova stabil'nist': modeli ta metody otsinky*. [Macroeconomic Stability: Models and Assessment Methods]. NaUKMA. Kyiv. Ukraine.
9. Pro vnesennia zmin do deiaknykh zakoniv Ukrainy schodo zabezpechennia stabil'nosti systemy harantuvannia vkladiv fizychnykh osib: Zakon Ukrainy. [On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Ensuring the Stability of the Deposit Guarantee System for Individuals: Law of Ukraine]. № 2180-IX dated April 1, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2180-20>.
10. (2024). International Monetary Fund. IMF and Ukrainian Authorities Reach Staff Level Agreement on the Sixth Review of the Extended Fund Facility (EFF) Arrangement. Available at: <https://www.imf.org/en/news/articles/2024/11/19/pr24425-ukraine-6th-review-sla>.
11. (2024). World Bank. Public Expenditures for Administrative Capacity Endurance (PEACE) in Ukraine. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099126102292422040>.
12. (2024). MIGA. MIGA expands insurance support to Ukraine. Available at: <https://www.miga.org/press-release/miga-expands-insurance-support-ukraine>.

Abstract.

Alyksyeyev I., Kyrylyuk R. International banking cooperation as a factor of economic reconstruction and financial stability of Ukraine.

The article examines international banking cooperation as a systemic factor in ensuring Ukraine's financial resilience and economic reconstruction amid a full-scale war. The relevance of the study is determined by unprecedented financing needs for recovery and reconstruction, which necessitate effective mobilization of external financial resources and their transformation into domestic investment flows. The purpose of the paper is to provide theoretical and analytical substantiation for the role of international banking cooperation in maintaining macro-financial stability and in underpinning Ukraine's economic recovery. The research is based on institutional, systemic, and analytical approaches, which allowed the identification of the multi-level structure of international banking cooperation, including macro-financial, bank-intermediate, and investment-guarantee components. It is substantiated that the key instruments of such cooperation include programs of international financial institutions, portfolio risk-sharing mechanisms, credit lines, trade finance instruments, guarantee schemes, blended finance tools, and war-risk insurance mechanisms. The findings demonstrate that international financial support exerts a comprehensive impact on macro-financial stability through the accumulation of international reserves, the reduction of inflationary pressures, the stabilization of the foreign exchange market, the strengthening of banking system liquidity, and the activation of lending. It is argued that the banking sector plays a crucial role as a transmission channel, transforming external financial resources into investments in the real sector and into reconstruction projects. At the same time, the study reveals that the effectiveness of international banking cooperation is constrained by war-related risks, insufficient development of de-risking instruments, and institutional limitations of the banking system. Based on the results, the paper highlights the need to expand guarantee and insurance mechanisms, enhance banks' institutional capacity, and improve the transformation of international financial assistance into long-term investment resources.

Keywords: international banking cooperation; financial resilience; economic reconstruction; banking system; international financial institutions; guarantees; risk-sharing; trade finance; war risk.

Стаття надійшла до редакції 08.09.2025 р.

Бібліографічний опис статті:

- Алексеев И.В., Кирылюк Р.Р. Міжнародне банківське співробітництво як чинник економічної реконструкції та фінансової стійкості України. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2025. № 5. С. 143-147.
- Alyksyeyev I., Kyrylyuk R. International banking cooperation as a factor of economic reconstruction and financial stability of Ukraine. Actual problems of innovative economy and law. 2025. No. 5. pp. 143-147.

УДК 330.341.1; JEL classification: O31, Q55, L60

<https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-5-34>

ЧЕРЕДНИК Анна Олегівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця, <https://orcid.org/0009-0003-6471-0677>
ХВОСТИКОВ Андрій Ігоревич, PhD з економіки, викладач кафедри економіки підприємства та організації бізнесу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, <https://orcid.org/0000-0003-1177-9761>

УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМИ ІННОВАЦІЯМИ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Чередник А. О., Хвостіков А. І. Управління екологічними інноваціями як чинник підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств.

Статтю присвячено питанням управління екологічними інноваціями на промислових підприємствах як стратегічного інструменту підвищення їхньої конкурентоспроможності в умовах переходу до моделі сталого розвитку та посилення глобальних екологічних викликів. Актуальність тематики дослідження зумовлена необхідністю трансформації промислового виробництва в напрямі екологізації, декарбонізації та ресурсоефективності, що визначає нові вимоги до формування конкурентних переваг підприємств на внутрішньому та міжнародному ринках. В умовах посилення кліматичних змін, зростання регуляторного тиску та змін у споживчих перевагах екологічні інновації набувають статусу ключового чинника довгострокового економічного зростання. Дослідження має на меті обґрунтувати теоретичні засади управління екологічними інноваціями на промислових підприємствах та визначити їх вплив на формування конкурентних переваг у контексті сталого розвитку. В статті розглянуто сутність екологічних інновацій як багатовимірної категорії, що охоплює технологічні, організаційні та управлінські зміни, спрямовані на зниження негативного впливу виробництва на довкілля та підвищення ресурсної ефективності. Систематизовано економічні, соціальні та екологічні ефекти впровадження екологічних інновацій, що включають зниження витрат, підвищення продуктивності, зростання прибутковості, формування позитивного іміджу підприємства, зміцнення корпоративної репутації та покращення екологічних показників виробництва. Обґрунтовано роль екологічних інновацій як драйвера «зеленого зростання» та інструменту інтеграції підприємств у глобальні ланцюги створення вартості, а також як основи формування довгострокових конкурентних переваг, заснованих на інноваційності та екологічній відповідальності. Визначено ключові бар'єри впровадження екологічних інновацій, зокрема фінансово-економічних, технологічних, організаційно-управлінських, інституційних, кадрових, інформаційних та ринкових. Визначено, що їх комплексний характер суттєво ускладнює екологічну трансформацію промислових підприємств. Дослідження дозволило виявити, що ефективно подолання бар'єрів можливе лише за умови системного підходу, який передбачає інтеграцію екологічних інновацій у стратегічне управління підприємствами, диверсифікацію джерел фінансування, модернізацію технологічної бази, розвиток ESG-орієнтованого управління, формування екологічної культури персоналу та активізацію взаємодії із зовнішніми стейкхолдерами.

Ключові слова: екологічні інновації, сталий розвиток, конкурентоспроможність, промислові підприємства, зелені інновації, циркулярна економіка.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний етап розвитку промисловості характеризується посиленням екологічних викликів, зростанням вимог до ресурсоефективності виробництва та переходом до

моделі сталого розвитку. У цих умовах екологічні інновації набувають статусу ключового інструменту трансформації промислових підприємств, що дозволяє забезпечити зниження негативного впливу на довкілля та

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА» № 5 / 2025

Всеукраїнський науковий журнал